

เอกสารสรุปผล

การประชุมสัมมนา (Focus group) เพื่อสร้างวิทยากรแกนนำ

ระหว่างวันที่ ๓๑ กรกฎาคม - ๒ สิงหาคม ๒๕๖๒
ณ ห้องประชุม ๒ ชั้น ๘ อาคารวัฒนธรรมวิศิษฐ์

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรม

๑. วัฒนธรรมจังหวัด เจ้าหน้าที่ ไม่เข้าใจ ไม่ให้ความสำคัญ ไม่ขับเคลื่อนงานให้เกิดประสิทธิภาพ และไม่สามารถเป็นวิทยากรหรือสร้างวิทยากรแกนนำสร้างการรับรู้ในพื้นที่ได้
๒. ผู้บริหารหน่วยงานองค์กร ผู้นำชุมชน ไม่เข้าใจ ไม่รับรู้ส่งผลให้ความสำคัญ ความจำเป็นในการขับเคลื่อนน้อย
๓. บริบทพื้นที่แตกต่างกัน อาทิ อาชีพ เวลา กลุ่มเพศ วัย นโยบาย ความจำเป็นเร่งด่วนของปัญหา ความสนใจของคนหรือผู้นำในพื้นที่ ส่งผลต่อการที่จะเข้าร่วมขับเคลื่อนงานแตกต่างกัน
๔. ในช่วงแรกการเพิ่มจำนวนที่ก้าวกระโดด ทำให้มีปัญหาเรื่องคุณภาพ มีจำนวนแต่ไม่มีการประเมินจริง
๕. การสร้างการรับรู้ให้ครอบคลุมพื้นที่ในทุกกลุ่ม ทุกระดับยังไม่มากพอ ที่จะสร้างกระแสให้เชื่อและทำตามได้
๖. นโยบายทุกกระทรวงที่เกี่ยวข้องเพื่อขับเคลื่อนชุมชนองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรม ยังไม่มีการบูรณาการร่วมกัน
๗. การรายงานผลการดำเนินงานหรือการใช้เงินงบประมาณที่จัดสรรให้ครั้งละไม่มากแต่จัดสรรให้หลายครั้งตามวาระ โอกาสที่ส่วนกลางเห็นสมควร ทำให้ชุมชนรู้สึกเป็นภาระ ไม่คุ้มกับเวลาและความยุ่งยากที่ต้องรายงาน
๘. แนวทางและเกณฑ์การประเมินชุมชน ตัวชี้วัดหลายมิติมากเกินไป รวมถึงแบบประเมินที่ไปจากส่วนกลาง ๒ ส่วน คือ สำนักปลัดกระทรวงวัฒนธรรม และกรมการศาสนา
๙. การกำหนดคุณธรรมเป้าหมายที่มาจากส่วนกลางพอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ที่แจ้งให้ดำเนินการแนวเดียวกันทั่วประเทศ แต่มีใช้คุณธรรมเป้าหมายที่องค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดกำหนดเองตามบริบทพื้นที่ ซึ่งข้อเท็จจริง ควรได้มาจากปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำขององค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดนั้นๆ
๑๐. การประชุมคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด ไม่มีแผนหรือปฏิทินการประชุมที่กำหนดเกณฑ์ในแต่ละรอบปี ส่งผลให้การขับเคลื่อนงานหรือผลสัมฤทธิ์ในแต่ละจังหวัดแตกต่างกัน
๑๑. การรายงานผลจำนวนองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัด จะมีการขอเปลี่ยนแปลงตัวเลขหลังจากรายงานส่วนกลางมาแล้วเสมอ ด้วยเหตุผลคือเร่งรายงานปริมาณตามเวลาที่กำหนด โดยที่องค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัด ยังไม่ผ่านความเห็นชอบและอนุมัติของคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัด เมื่อนำเข้าวาระภายหลังอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัดไม่เห็นชอบและอนุมัติ ต้องขอเปลี่ยนตัวเลข ส่งผลต่อการที่กรมการศาสนามารวบรวมข้อมูลเพื่อรายงานต่อไป
๑๒. ตัวเลขจำนวนชุมชนคุณธรรมที่รายงานต่อสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมและกรมการศาสนาจะไม่ตรงกัน ขึ้นอยู่กับช่วงเวลาที่ยกให้รายงานแตกต่างกัน หรือขึ้นอยู่กับผู้รายงาน
๑๓. บางจังหวัดแบ่งผู้รับผิดชอบหลายคน หรือผู้รับผิดชอบมีการโยกย้าย การสื่อสารและเชื่อมต่อข้อมูลระหว่างส่วนกลางและจังหวัดไม่ต่อเนื่อง ยุ่งยากและซับซ้อน เสียเวลากับการทำความเข้าใจกับผู้รับผิดชอบแต่ละกลุ่มหรือแต่ละคนที่รับผิดชอบระดับอำเภอ ค้นหาเรื่องเดิม ข้อมูลเดิม ข้อมูลหายกรณีเปลี่ยนผู้รับผิดชอบ

ข้อเสนอ ปัจจัยความสำเร็จ และกระบวนการขับเคลื่อนที่จะให้เกิดผลเป็นรูปธรรม ในการดำเนินงานส่งเสริมและพัฒนาองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรม

๑. สร้างความเข้าใจและพัฒนาศักยภาพวัฒนธรรมจังหวัดและบุคลากรในสังกัด ถึงกระบวนการขับเคลื่อนงานตามคู่มือ (เล่มสีม่วง) การกำหนดคุณธรรมเป้าหมายที่มาจากปัญหาที่อยากแก้ ความดีที่อยากทำ โดยไม่ยึดติดกับคุณธรรมเป้าหมาย พอเพียง วินัย สุจริต จิตอาสา ที่ดำเนินการครั้งแรก (ภายในปี ๖๑) เพื่อให้เป็นวิทยากรแกนนำถ่ายทอดกระบวนการส่งเสริมและพัฒนาองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรม
๒. ขยายผลสร้างวิทยากรแกนนำเพิ่มเติมในองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัด และโดยเฉพาะเครือข่ายสภาวัฒนธรรมที่มีอยู่ในระดับตำบล อำเภอ จังหวัด ดึงมาเป็นวิทยากรและทีมงาน พร้อมสร้างเครือข่ายองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรมต้นแบบ “พี่สอนน้อง”
๓. กำหนดตัวชี้วัดหรือเกณฑ์การประเมินผลสำเร็จที่เป็นรูปธรรมนอกเหนือจากตัวชี้วัดกระบวนการ ๙ ขั้นตอนขององค์กร ชุมชน อำเภอ และ ๑๐ ขั้นตอนจังหวัดคุณธรรมที่ชัดเจนใช้เกณฑ์เดียวกันทุกที่ ทุกระดับ มีรายละเอียดมากพอสำหรับนำเสนอคณะกรรมการฯ ระดับจังหวัดเพื่อเห็นชอบและอนุมัติและรายงานประจำงวดรายงานด้วย
๔. ไม่ควรจัดสรรงบประมาณให้กับชุมชนเพื่อจัดกิจกรรม เนื่องในวันสำคัญต่างๆ ซึ่งชุมชนดำเนินการร่วมกับหน่วยงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอยู่แล้ว ควรจัดสรรงบประมาณให้จังหวัดเพื่อการประชาสัมพันธ์ผลงาน ประชุมสร้างการรับรู้ จัดอบรมพัฒนาต่อยอดทุนทางวัฒนธรรม การเป็นเจ้าบ้านที่ดี กิจกรรมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้ทางวัฒนธรรม ประกาศยกย่องเชิดชูเกียรติ
๕. สร้างการรับรู้ความเข้าใจถึงความสำคัญและจำเป็น ในการขับเคลื่อนงานให้กับผู้ว่าราชการจังหวัด รองผู้ว่าราชการจังหวัดที่กำกับดูแลสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัด ปลัดจังหวัด โดยกำหนดให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดต้องดำเนินการนำเรียนความสำคัญ ความจำเป็นและเป้าหมายของการขับเคลื่อนแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรมฯ รวมถึงระบบการรายงานต่อคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมแห่งชาติ ที่มีรองนายกรัฐมนตรีที่นายกรัฐมนตรียอมหมายเป็นประธาน มีรัฐมนตรีว่าการกระทรวงวัฒนธรรมเป็นรองประธานคนที่ ๑ ซึ่งต้องรายงานทุก ๓ เดือน (รายไตรมาส) และกรมการศาสนาสรุปรายงานเสนอ ครม. สิ้นปีงบประมาณ และในส่วนของจังหวัดคุณธรรม ผู้รับผิดชอบที่ได้รับมอบหมายจากสำนักงานจังหวัด ต้องสรุปรายงานผลการประเมินตนเองตามแบบตัวชี้วัด ๑๐ ขั้นตอนปีละครั้ง ภายในสิ้นเดือนมิถุนายน ส่งสำนักงานปลัดกระทรวงมหาดไทย เพื่อให้คณะอนุกรรมการส่งเสริมคุณธรรมกระทรวงมหาดไทย พิจารณารับรองผล เพื่อส่งให้กรมการศาสนาสรุปรายงาน ครม. ตามขั้นตอนต่อไป หากไม่รายงาน จังหวัดนั้นๆ จะไม่ปรากฏผลการดำเนินงานส่งเสริมคุณธรรม
๖. สร้างความเข้าใจและการรับรู้ผ่านกิจกรรมและการประชุมต่างๆ อย่างต่อเนื่อง อาทิ
 - การประชุมคณะพระสังฆาธิการประจำเดือน
 - การประชุมหัวหน้าส่วนราชการประจำเดือนระดับจังหวัด ระดับอำเภอ
 - การประชุมกรรมการหมู่บ้าน
 - จัดกิจกรรมวัฒนธรรมสัญจรในโอกาสจังหวัดเคลื่อนที่ อำเภอเคลื่อนที่ โดยให้ชุมชนคุณธรรมต้นแบบนำเสนอผลการดำเนินงานในโอกาสต่างๆ อยู่เสมอ อาทิ จังหวัดเคลื่อนที่ อำเภอเคลื่อนที่ เวทีการประชุมสัมมนาระหว่างชุมชนคุณธรรม เวทีประชุมสัมมนาของหน่วยงาน/องค์กรอื่น งานเทศกาลประเพณีต่างๆ

๗. ควรมีการจัดสรรงบประมาณอุดหนุนเพื่อดำเนินการเน้นเรื่องการสร้างความรู้อย่างต่อเนื่อง และเพื่อสร้างความเข้าใจให้คณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด เรื่อง การขับเคลื่อนส่งเสริมองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรม และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดทุกแห่ง สามารถดำเนินการให้เป็นองค์กรต้นแบบ ถ่ายทอดองค์ความรู้ พร้อมให้หน่วยงาน องค์กร อำเภอ จังหวัด มาศึกษาได้
๘. ในการประชุมผู้บริหารระดับอำเภอ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำเดือน ให้มีการสร้างการรับรู้ สร้างความเข้าใจในเรื่องการส่งเสริมและพัฒนาองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรม โดยบรรจุเป็นวาระการประชุม
๙. ให้มีการจัดทำ MOU ระหว่าง เจ้าคณะจังหวัด/เจ้าคณะอำเภอ/ผู้นำศาสนา/นายอำเภอ/หัวหน้าส่วนราชการ กับผู้ว่าราชการจังหวัด เรื่องประกาศเจตนารมณ์ขับเคลื่อนให้จังหวัดเป็นจังหวัดคุณธรรม ควรดำเนินการต่อจากการประชุมกรรมการจังหวัด
๑๐. ศูนย์คุณธรรมกับกรมการศาสนาและสำนักงานปลัดกระทรวงวัฒนธรรมควรจะบูรณาการปรับแผนการสร้างการรับรู้ การขับเคลื่อนองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรมให้เป็นแนวทางและเป้าหมายเดียวกัน และต้องแจ้งคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด กรณีมีกิจกรรมของศูนย์คุณธรรมลงในพื้นที่
๑๑. ควรจัดสรรงบประมาณให้ทำป้ายถาวร รูปแบบเดียวกันเพื่อประกาศยกย่องชุมชนคุณธรรมต้นแบบ คล้ายกับป้าย “วัดพัฒนาตัวอย่าง” ที่ยังคงมีให้เห็นอยู่ทุกวันนี้ เพื่อสร้างความภาคภูมิใจและกระตุ้นคนในชุมชน รวมถึงเป็นการประชาสัมพันธ์โครงการ
๑๒. การจัดสรรงบประมาณของกรมการศาสนาให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเพื่อขับเคลื่อนการส่งเสริมคุณธรรมประจำปี ควรระบุค่าใช้จ่ายในเรื่องใดบ้าง เช่น ค่าใช้จ่ายในการจัดประชุมคณะกรรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด (ไม่จ่ายเป็นเบี้ยประชุม) ค่าใช้จ่ายในการประชาสัมพันธ์และการประชุมสัมมนาสร้างความเข้าใจ สร้างกระแสการรับรู้ การศึกษาแลกเปลี่ยนองค์ความรู้ เป็นต้น
๑๓. ชี้แจงระบบโปรแกรมสำเร็จรูปในการลงข้อมูล วิธีการใช้ระบบ การเรียกดูข้อมูล การอนุมัติข้อมูล การรายงานผลผ่านระบบ ให้วัฒนธรรมจังหวัดทราบขั้นตอนและบทบาทของตนเพื่อถือปฏิบัติ
๑๔. การจัดการประชุมใหญ่ ๔ ภาค เรื่องที่ต้องให้ความสำคัญคือ รูปแบบและวิธีการที่ทำให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบ
๑๕. วัฒนธรรมจังหวัดมอบหมายภารกิจให้กับนักวิชาการวัฒนธรรมชำนาญการพิเศษหรือระดับชำนาญการเป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานกับส่วนกลางเป็นหลัก ๑ คน และมอบเจ้าหน้าที่ระดับชำนาญการ/ปฏิบัติการเป็นผู้รับผิดชอบและประสานงานรองลงมา อีก ๑ คน (ส่งชื่อผู้ประสานงานให้กับกรมการศาสนา)
****กรมการศาสนาแจ้งหนังสือไปยังสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดให้ส่งรายชื่อผู้รับผิดชอบและประสานงานจำนวน ๒ คน (ระบุชื่อ ตำแหน่ง หมายเลขโทรศัพท์) ให้วัฒนธรรมจังหวัดลงนามรับรองพร้อมหนังสือเชิญประชุมสัมมนาที่กำลังจะจัดขึ้น ****
๑๖. จัดเก็บเอกสารและหลักฐานที่เกี่ยวข้องให้บันทึกเป็นไฟล์ WORD และ PDF นำลงในระบบดิจิทัล เพื่อป้องกันเอกสารสูญหายหรือหาไม่พบกรณีเปลี่ยนผู้รับผิดชอบ
๑๗. กำหนดให้ชุมชน องค์กร อำเภอและจังหวัดคุณธรรม มีการประเมินตนเองตามแบบประเมินตัวชี้วัด ๙ และ ๑๐ ขั้นตอน ประเมินความสำเร็จที่เป็นรูปธรรมตามแบบ (ร่วมกันสร้างแบบประเมินในการประชุมสัมมนาที่กำลังจะจัดขึ้น) ประเมินไม่น้อยกว่าปีละ ๒ ครั้ง ตามรอบการประเมินในโปรแกรมสำเร็จที่ สป.วธ. จัดทำเรียบร้อยแล้ว

๑๘. กำหนดให้มีการการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ผลงานและสร้างการรับรู้ ดังนี้

- สร้างช่องทางติดต่อและเผยแพร่ผลงานผ่านระบบโซเชียลเน็ตเวิร์ค อาทิ กลุ่มไลน์ เฟซบุ๊ก เว็บไซต์ ยูทูป ฯลฯ
- สร้างคนดูแลช่องทางติดต่อและเผยแพร่ผ่านระบบโซเชียล
- สร้างนักอำนวยการสื่อวีดิโอผ่านเว็บไซต์ (YOUTUBER)
- สร้างสื่อวีดิทัศน์ คลิปวีดิโอ เผยแพร่ผลงานอำนวยการผ่านโซเชียลเน็ตเวิร์ค และเพจที่มีผู้ติดตามจำนวนมากอย่างต่อเนื่อง
- สร้างเครือข่ายสื่อมวลชนท้องถิ่น โดยการจัดเสวนา “ชุมชนคุณธรรมพบสื่อ” นำสื่อมวลชนท้องถิ่นลงพื้นที่ แลกเปลี่ยนเรียนรู้องค์กร ชุมชน อำเภอคุณธรรม
- จัดรายการวิทยุ โทรทัศน์ เคเบิลทีวี “รายการคุณธรรม นำการพัฒนา”
- ให้สัมภาษณ์สื่อมวลชนอย่างต่อเนื่อง
- สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดสำรวจขับเคลื่อนคุณธรรม ระดับอำเภอ โดยให้เกียรตินายอำเภอเป็นประธาน เป้าหมาย คือ เครือข่ายสภาวัฒนธรรม เครือข่ายศาสนา ศิลปะ วัฒนธรรม ผู้นำชุมชน ผู้นำท้องถิ่น หัวหน้าหน่วยงาน/ส่วนราชการ

๑๙. นำโครงการกิจกรรมตามแผนส่งเสริมและพัฒนาชุมชนคุณธรรมขอรับการจัดสรรงบประมาณจากงบพัฒนาจังหวัด/งบกลุ่มจังหวัด

๒๐. จัดประชุมทบทวนการส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมเป้าหมาย นำไปสู่เจตนารมณ์ตามแบบประชุมเชิงปฏิบัติการ เพื่อทบทวนการดำเนินงานและการประเมินองค์กร อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม

- กลุ่มเป้าหมาย คือหัวหน้าส่วนราชการระดับจังหวัดทุกภาคส่วน นายอำเภอทุกอำเภอ นายก อบจ. นายกเทศบาลนคร นายกเทศมนตรีเมือง ประธานสภาวัฒนธรรม ประธานสภาหอการค้า ประธานสภาอุตสาหกรรม และผู้นำองค์กร สมาคมระดับจังหวัด สถานศึกษา โรงพยาบาล สถานีตำรวจ
- มีชุดความรู้การดำเนินการคู่มือส่งเสริมและพัฒนาองค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม เป็นเครื่องมือในการชี้แจง ทำความเข้าใจ (ตัวอย่าง ppt คุณชนะกิจ คชชี่ กรมการศาสนา)
- ทบทวนปัญหาที่ยากแก่ ความดีที่ยากทำของจังหวัด เพื่อนำไปสู่ประกาศเจตนารมณ์คุณธรรมเป้าหมายของจังหวัด เพื่อให้ส่วนราชการ สถานศึกษา องค์กรและอำเภอ นำไปสู่แนวทางการประกาศเจตนารมณ์คุณธรรมเป้าหมายต่อไป
- ทำแผนส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมเพื่อขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรมและบรรจุเข้าแผนพัฒนาจังหวัด
- ให้ทำหนังสือแจ้งทุกส่วนราชการ สถานศึกษา องค์กร และอำเภอ ให้ดำเนินการประกาศเจตนารมณ์คุณธรรมเป้าหมายของจังหวัด (แนบสำเนาหนังสือกรมการศาสนา ที่ วธ๐๓๐๔/ว ๒๒๓๔ ลงวันที่ ๒๒ เมษายน ๒๕๖๒ เรื่อง แนวทางการขับเคลื่อนแผนส่งเสริมคุณธรรมในปี ๒๕๖๒ ขอความร่วมมือในระดับกระทรวง ให้แจ้งหน่วยงานในสังกัดระดับภูมิภาค เรื่อง การส่งเสริมคุณธรรมฯ)

๒๑. วัฒนธรรมจังหวัดและเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานส่งเสริมคุณธรรมฯ ต้องดำเนินการรายงานหรือภารกิจอื่นๆ ให้ตรงตามแบบและข้อสั่งการ เพื่อกำจัดปัญหา อาทิ ชื่อชุมชน องค์กร อำเภอ ซ้ำกัน บวกเลขไม่ตรง ในกรณีที่ต้องกรอกข้อมูลตัวเลขให้ใช้โปรแกรม excel เพื่อความถูกต้องของข้อมูล ตรวจสอบข้อมูลให้ถูกต้องครบถ้วน รวมถึงต้องนำเข้าที่ประชุมอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัดให้เห็นชอบและอนุมัติก่อนส่งรายงาน

๒๒. การรายงานจำนวนและรายชื่อองค์กรคุณธรรมและอำเภอคุณธรรม นับตามจำนวนองค์กร อำเภอ ที่เป็นระดับส่งเสริมคุณธรรมขึ้นไป (ไม่เกี่ยวกับฐาน ๑๐๐ %) เพื่อให้ชื่อองค์กร หน่วยงานไม่ว่าจะระดับอำเภอหรือระดับจังหวัดปรากฏในทำเนียบนามองค์กรคุณธรรม ด้วยปัจจุบันมีบางจังหวัดไม่แจ้งรายงานชื่อองค์กรคุณธรรมระดับอำเภอ ด้วยเข้าใจว่าองค์กรระดับอำเภอนับรวมในนาม อำเภอคุณธรรมแล้ว

การเตรียมความพร้อมของวัฒนธรรมจังหวัดในฐานะเลขานุการกรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด

๑. ศึกษาและทำความเข้าใจแผนแม่บทส่งเสริมคุณธรรม (สีม่วงเล่มใหญ่) และคู่มือส่งเสริมและพัฒนาองค์กร ชุมชน อำเภอ และจังหวัดคุณธรรม (สีม่วงเล่มเล็ก) ข้อสังเกตและความเข้าใจร่วมกัน คือ จำนวนองค์กรคุณธรรมไม่ผูกพันกับการนำไปคิดฐาน ๑๐๐% ของอำเภอคุณธรรม
๒. ถ่ายทอดและสร้างการรับรู้ให้กับเจ้าหน้าที่ในสังกัดเพื่อให้เป็นวิทยากรแกนนำ สามารถไปถ่ายทอดองค์ความรู้ การส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมให้กับเครือข่ายในพื้นที่ได้
๓. นำแผนงาน โครงการ กิจกรรมส่งเสริมและพัฒนาคุณธรรมเข้าสู่การขอรับงบประมาณจากงบจังหวัด/กลุ่มจังหวัด หรือหน่วยงาน/องค์กรอื่นๆ
๔. ทำให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดเป็นองค์กรคุณธรรมต้นแบบที่เห็นผลอย่างเป็นรูปธรรม เพื่อเป็นแบบอย่างให้กับหน่วยงาน/องค์กรอื่นๆ
๕. ส่งเสริมให้หน่วยงาน/องค์กรที่ร่วมเป็นอนุกรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด ดำเนินการส่งเสริมและพัฒนาหน่วยงาน/องค์กรให้เป็นหน่วยงานคุณธรรมต้นแบบด้วย
๖. ผลักดันให้คุณธรรมนำการพัฒนาหรือการส่งเสริมคุณธรรมปรากฏอยู่ในยุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ของจังหวัด
๗. กำกับติดตาม เตรียมความพร้อมชุมชน (อย่างน้อยอำเภอละ ๑ แห่ง) องค์กร (อย่างน้อยอำเภอละ ๑ แห่งและจังหวัดละ ๑ แห่ง) อำเภอ (อย่างน้อยจังหวัดละ ๑ อำเภอ) และสำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดคุณธรรมเพื่อเป็นต้นแบบถ่ายทอดองค์ความรู้ และพร้อมรับการประเมินและการตรวจเยี่ยมให้กำลังใจของผู้บริหารระดับสูง
๘. ทบทวนและซักซ้อมรูปแบบการจัดทำแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมของจังหวัด ให้เป็นรูปแบบเดียวกันทุกจังหวัด ควรประกอบด้วย
 - ๘.๑ ข้อมูลพื้นฐานของจังหวัด
 - ๘.๒ ยุทธศาสตร์/กลยุทธ์ส่งเสริมคุณธรรมของจังหวัด
 - ๘.๓ ตารางแผนปฏิบัติการ (ระบุชื่อยุทธศาสตร์และกลยุทธ์ ชื่อโครงการ/กิจกรรม วัตถุประสงค์ เป้าหมาย วิธีดำเนินการ ระยะเวลาดำเนินการ งบประมาณ แหล่งงบประมาณ หน่วยงานที่รับผิดชอบ)
๙. ทบทวนรูปแบบการรายงานผลตามแผนปฏิบัติการส่งเสริมคุณธรรมของจังหวัด ให้เป็นตารางที่สามารถใส่ข้อมูลสำคัญที่ต้องการ ให้สามารถรายงานได้ทั้งการเสนอคณะอนุกรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัดและกรมการศาสนา
๑๐. จัดให้มีการประชุมอนุกรมการส่งเสริมคุณธรรมระดับจังหวัด อย่างน้อยปีละ ๒ ครั้ง
 - ครั้งที่ ๑ ภายในต้นเดือนมีนาคม มีวาระเพื่อ
 - รายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนงานในรอบไตรมาส ๑-๒
 - เห็นชอบและอนุมัติองค์กร ชุมชน อำเภอคุณธรรมที่ประเมินตนเองเข้ามาใหม่
 - เรื่องอื่นๆ ตามบริบทจังหวัด
 หลังการประชุมสรุปรายงานกรมการศาสนาภายในวันที่ ๑๕ มีนาคม ซึ่งสัมพันธ์กับการเรียกดูข้อมูลองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรมในโปรแกรมสำเร็จรูป ตามรอบการประเมินพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน
 - ครั้งที่ ๒ ภายในต้นเดือนกันยายน มีวาระเพื่อ
 - รายงานผลการปฏิบัติงานตามแผนงานในรอบไตรมาส ๓-๔
 - เห็นชอบและอนุมัติองค์กร ชุมชน อำเภอคุณธรรมที่ประเมินตนเองเข้ามาใหม่
 - เรื่องอื่นๆ ตามบริบทจังหวัด
 หลังการประชุมสรุปรายงานกรมการศาสนาภายในวันที่ ๑๕ กันยายน ซึ่งสัมพันธ์กับการเรียกดูข้อมูลองค์กร ชุมชน อำเภอ จังหวัดคุณธรรมในโปรแกรมสำเร็จรูป ตามรอบการประเมินพิจารณาเลื่อนขึ้นเงินเดือน

รูปแบบการนำเสนอชุมชนคุณธรรมต้นแบบ

ติดตาม เรียนรู้ เข้าใจแนวทางการเตรียมรับการตรวจเยี่ยมที่แจ้งจังหวัดไปแล้ว (บรรจุในเอกสารประกอบการประชุมใหม่ อีกครั้ง) มีประเด็นเพิ่มเติม ดังนี้

๑. ชุมชนที่มีโฮมสเตย์ ที่มีการจองผ่านระบบออนไลน์ และควรนำแผ่นพับมานำเสนอพร้อมชายแพ็คเก็จให้ผู้สนใจ
๒. การตรวจเยี่ยมชุมชนคุณธรรม ให้ใช้คำว่า “การเยี่ยมชุมชนเพื่อให้กำลังใจและเติมเต็ม”
๓. กรณีที่ไปเยี่ยมชุมชน ให้ใช้พาหนะที่ชุมชนจัดทำไว้รองรับนักท่องเที่ยว อาทิ รถอีแต๊ก หรือ พาหนะท้องถิ่น
๔. สิ่งที่จะนำเสนอในการเยี่ยมชุมชน อาทิ ความสะอาดของชุมชน หน้าบ้านน่ามอง การรวมกลุ่มอาชีพ ปรากฏษ์ชาวบ้าน ภูมิปัญญา อาหารพื้นบ้าน การทอผ้า วิถีชีวิตท้องถิ่น

ขั้นเตรียมการ

๑. ประชุมคณะทำงานร่วมกับชุมชน
 - ๑.๑ แจ้งกำหนดการเยี่ยมชุมชน
 - ๑.๒ แบ่งงานแบ่งภารกิจที่รับผิดชอบ
๒. จัดเตรียมสถานที่และข้อมูลนำเสนอผลการดำเนินงาน
 - ๒.๑ กำหนดรูปแบบการจัดวางโต๊ะ เก้าอี้ตามบริบทของพื้นที่
 - ๒.๒ เครื่องเสียง เครื่องฉายโปรเจคเตอร์พร้อมจอสำหรับการนำเสนอ คอมพิวเตอร์ ไมโครโฟน ฯลฯ
 - ๒.๓ ผู้ควบคุมดูแลระบบเครื่องเสียง คอมพิวเตอร์
 - ๒.๔ การประดับตกแต่งสถานที่
 - ๒.๕ พิธีกร
๓. จัดเตรียมเส้นทางเยี่ยมชุมชน
๔. การจัดเตรียมข้อมูล (ควรแสดงรูปและประเด็นสำคัญของเรื่องที่จะนำเสนอเท่านั้น)
 - ๔.๑ ไม่ต้องกล่าวถึงสาระความรู้เกี่ยวกับชุมชนคุณธรรม
 - ๔.๒ อาจนำเสนอเป็นคลิปวีดิทัศน์ภายใน ๓ นาที (สวจ.ปทุมธานี)
๕. ข้อมูลที่จะนำเสนอในมุมแสดงผลงาน/บูรณาการ (สวจ.กาญจนบุรีแจ้งรายละเอียด)
 - ๕.๑ กระบวนการดำเนินงานใน ๙ ขั้นตอน อินโฟกราฟฟิก ไวนิล ป้ายชื่อชุมชนคุณธรรม
 - ๕.๒ ประกาศเจตนารมณ์
 - ๕.๓ สถิติการลดปัญหาอาชญากรรม
 - ๕.๔ ความดีที่อยากทำ รางวัลที่ชุมชนได้รับ
 - ๕.๕ ภาพกิจกรรมที่ทำใน ๓ ด้าน คือ ศาสนา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง วิถีวัฒนธรรม (หากมีการแสดงทางศิลปวัฒนธรรม ให้เตรียมการแสดงเมื่อมีการเดินเยี่ยมชมแต่ละบูธ ไม่ต้องมีการรำต้อนรับ)
 - ๕.๖ การจัดวางผลิตภัณฑ์ในบูธ

ขั้นตอนสคริปต์การนำเสนอของพิธีกร

๑. พิธีกรเกริ่นนำ
๒. พิธีกรเชิญนายอำเภอกล่าวต้อนรับในฐานะเจ้าของพื้นที่
๓. ท้ายคำกล่าวของนายอำเภอนิมนต์พระคุณเจ้า/เชิญผู้นำศาสนานำเสนอความภาคภูมิใจที่ได้นำหลักธรรมมาใช้ในการดำเนินงาน
๔. จากนั้นท้ายการนำเสนอของพระคุณเจ้า/ผู้นำศาสนาให้ส่งต่อให้กับผู้ที่จะนำเสนอต่อไป
๕. สุดท้ายพิธีกรเรียนเชิญผู้เยี่ยมชมชุมชนกล่าวให้กำลังใจต่อคนในชุมชน

หมายเหตุ : อย่าใช้เวลาในการแนะนำหัวหน้าส่วนราชการที่เข้าร่วมในการนำเสนอมากเกินไป และควรนำเสนอจบภายใน ๑ ชั่วโมงครึ่ง

ชักซ้อมวิทยากร

๑. การสัมมนาถ่ายทอดความเข้าใจใน ๒ ประเด็น

ประเด็นที่ ๑ คู่มือและการประเมินตนเองตามตัวชี้วัด (คู่มือที่ละหน้า)

(๑) เอกสารประกอบแบบประเมิน ให้เก็บไว้ที่ชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรมที่ประเมินตนเอง แต่ให้ส่งแบบประเมินตนเองให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดในฐานะเลขานุการฯ ระดับจังหวัด

(๒) การใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการลงข้อมูลชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรม

ประเด็นที่ ๒ ตัวชี้วัดความสำเร็จที่เป็นรูปธรรม

(๑) แบบประเมินทำสำหรับชุมชนประเมินตนเอง ไม่ระบุคะแนนเพื่อเป็นข้อมูลให้สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดใช้ประโยชน์เวลาผู้บริหารลงพื้นที่ (ใช้ตามที่ตั้งไว้แล้ว)

(๒) แบบประเมินองค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรมต้นแบบ (ร่าง)

สถานที่

๑. สะอาด ร่มรื่น เป็นสัดส่วน มีระเบียบ
๒. มีเจตนารมณ์ “คุณธรรมเป้าหมาย” ติดไว้ให้เห็นชัดเจน
๓. ควรมีจุดรับรองผู้มาใช้บริการ มีน้ำดื่ม ไว้บริการ
๔. มีป้ายองค์กรคุณธรรมต้นแบบ
๕. มีการคัดแยกขยะ มาตรการประหยัดพลังงาน มีกิจกรรม ๕ ส

บุคลากร

๑. เติบโตสถาบันชาติ ศาสนา พระมหากษัตริย์
๒. แต่งกายสะอาด เรียบร้อย เครื่องแบบควรถูกระเบียบ
๓. ยิ้มแย้ม แจ่มใส มีน้ำใจไมตรี
๔. มีจิตอาสา จิตบริการรวดเร็ว
๕. สำนักรักองค์กร และเพื่อนร่วมงานและเครือข่าย
๖. ไม่มีการทะเลาะวิวาท ขัดแย้ง ร้องเรียน
๖. ยึดมั่นในหลักศาสนา หลักธรรมาภิบาล และหลักปรัชญาของเศรษฐกิจพอเพียง
๘. ภาคภูมิใจในความเป็นไทย (นิยมไทย)

กระบวนการนำชุมชน องค์กร อำเภอคุณธรรมเข้าสู่อนุกรรมการ เพื่อให้ความเห็นชอบอนุมัติ

๑. รวบรวมแบบประเมินตนเองของชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรม
๒. ทบทวนและยืนยันผลการประเมินตนเองตามตัวชี้วัด ๙ ชั้นตอน พร้อมเอกสารประกอบเพื่อนำเสนอต่ออนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด เพื่อให้ความเห็นชอบ และอนุมัติ
๓. จัดทำเอกสารสรุปรวบรวมข้อมูลของชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรม นำเสนอต่ออนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด เพื่อให้ความเห็นชอบ และอนุมัติ
๔. จัดประชุมอนุกรรมการฯ ระดับจังหวัด
๕. จัดทำประกาศจังหวัดเรื่องประกาศรายชื่อชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรม

กระบวนการติดตามประเมินผล

๑. จัดประชุมชี้แจงการใช้โปรแกรมสำเร็จรูปในการส่งเสริม และพัฒนาชุมชน องค์กร อำเภอ จังหวัดคุณธรรม และการประเมินตนเอง
๒. ประเมินตนเองในระบบฯ ปีละ ๒ ครั้ง โดยอัปเดตเอกสาร หลักฐานภาพที่เกี่ยวข้องในระบบโปรแกรม (ส่วนกลางจะเรียกดูข้อมูลในวันที่ ๑๕ มีนาคม และ ๑๕ กันยายน ของปี)
๓. สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดติดตาม ตรวจสอบและอนุมัติข้อมูล